

BILAG 2:

Rapport 2010 Diskriminationsomfanget i Københavns Kommune

Udarbejdet af Catinét april 2010

Indhold

▪ Undersøgelsens formål	Side 3
▪ Metode og gennemførelse	Side 3
▪ Konklusioner	Side 6
▪ Hovedresultater	Side 8
▪ Bilag	Fra side 21
▪ Udvidet metode	
▪ Spørgeguide	
▪ Tabeller	

Undersøgelsens formål

Baggrund og formål

Undersøgelse om diskriminationsomfanget i Københavns Kommune

Et indsatsområde i integrationspolitikken er, at der skal ske en styrket indsats mod diskrimination i kommunen. Diskriminationen defineres som enhver direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion, køn, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse. Der er således blevet gennemført en undersøgelse, som skal afdække den nuværende status på omfanget af diskriminationen.

Undersøgelsen skal afdække diskriminationsomfanget i Københavns Kommune – både specifikt blandt borgere med anden etnisk baggrund end dansk, og generelt blandt borgerne i kommunen. Der spørges ind til følgende områder:

1. Oplevet diskrimination blandt borgere med bopæl i Københavns Kommune
2. Hvem udøver diskriminationshandlingerne i Københavns Kommune
3. I hvilken form kommer diskriminationen til udtryk
4. Anmeldte man hændelsen
5. Har man efterfølgende søgt hjælp

Metode og gennemførelse

Metode

Metoden som er blevet anvendt til denne undersøgelse er CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing), dvs. telefoninterviews. Interviewene er foretaget af Catinéts interviewerstab, der alle har gennemgået en grundig uddannelse. Uddannelsen består af interviewerteknik, generel analyse, demografi, statistik, ESOMARs etik og regler samt indførelse i Catglobe, Catinéts produktions system.

I henseende til at kunne etablere en stikprøve, hvor alle typer af mennesker kommer med, og hvor man samtidig opnår en høj besvarelsesprocent, er den telefoniske metode fremragende.

Det forhold, at det er en person – interviewerens – der stiller spørgsmålene,

har både sine fordele og ulemper. En væsentlig fordel ved det telefoniske interview, er at interviewerens kan høre, hvis svarpersonen har misforstået spørgsmålet og kan stille dette igen, ligesom en god interviewer kan fastholde svarpersonen gennem et langt interview. En ulempe kan være, at nogle mennesker, når det kommer til meget personlige eller politiske spørgsmål, er tilbøjelige til at pynte lidt på sandheden eller at give et politisk korrekt svar.

I denne type interviews er der stor kontrol med respondentens identitet, hvilket har en afgørende virkning på repræsentativiteten. Man kan således sikre at målgruppen er korrekt repræsenteret og der vil ligeledes være en højere besvarelsesprocent i forhold til øvrige undersøgelsestyper.

Da respondenternes svar registreres ved hjælp af computere (CATI), bevirker det, at man opnår en høj kvalitet i interviewforløbet. Man sikrer sig således at respondenterne besvarer spørgsmålene og kun de som er relevante for ham/hende. Desuden betyder brugen af computere, at de overtager en del af rutineopgaverne, så interviewerens kan koncentrere sig fuldt om samtaleindhold og registrering af respondentens svar.

Sample og stikprøvestørrelse

Undersøgelsen er gennemført på baggrund af en tilfældig sample af husstande i Københavns Kommune. Samplene er genereret fra en TDC telefondatabase, som opdateres løbende (se metodebilag for detaljer omk. sampling med indvandrere/efterkommere).

Der er gennemført i alt 2.149 telefoniske interviews med personer, der er fyldt 15 år og som har bopæl i Københavns kommune.

1.143 af interviewene er foretaget med etniske danskere, og 1.006 er foretaget med indvandrere og deres efterkommere med baggrund i Mellemøsten, Iran, Irak, Pakistan, Somalia, Tyrkiet eller det tidligere Jugoslavien. Interviewene med indvandrere og deres efterkommere blev foretaget på personens modersmål, såfremt denne ønskede det (se metodebilag for detaljer omk. interview med indvandrere/efterkommere). De 2.149 interviews er gennemført i perioden fra 24. februar til 30. marts 2010.

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet består af 8 lukkede og 2 åbne spørgsmål.

I forbindelse med undersøgelsen er der også blevet stillet en række

spørgsmål om integration. Disse spørgsmål er et led i en anden undersøgelse med det formål at afdække den nuværende tilstand i Københavns Kommune.

Hovedresultater

Diskriminationsfølelse

- I forhold til 2009-målingen er der ikke sket en ændring af den andel af borgerne, der har følt sig diskrimineret indenfor det seneste år, hverken når det gælder de etniske danskere eller indvandrere/efterkommere.
- Set over den fire-års periode, gennem hvilken der er foretaget målinger, ses der dog et klart fald i andelen af indvandrere/efterkommere, der har følt sig diskrimineret.
- Omtrent dobbelt så mange indvandrere/efterkommere som etniske danskere (23% mod 9%) føler, at de er blevet diskrimineret. Blandt de etniske danskere er det især kvinderne, der har følt sig diskrimineret mens der ikke ses nogen kønsforskel i gruppen af indvandrere/efterkommere.

Diskrimineret – hvor ofte?

- Blandt de, der har følt sig diskrimineret, er det typisk tale om at det er sket 2-5 gange. I gruppen af indvandrere/efterkommere mener en femtedel dog, at det er sket 10 gange eller mere.

Diskrimineret – hvorfor?

- Blandt indvandrere/efterkommere er det helt overvejende etnicitet og religion, der nævnes som årsagen til at man er blevet diskrimineret. Blandt de etniske danskere er kønsdiskrimination den hyppigst nævnte årsag.

Diskrimineret – af hvem?

- Der gives mange forskellige svar på dette spørgsmål, men hvis man samler disse i en gruppe personer, som den diskriminerede må formodes at kende, og ukendte personer, finder vi i begge etniske grupper, at i op mod tre fjerdedele af de situationer, der er blevet oplevet som diskrimination, er det en fremmed (en person på gaden, i bussen osv.) der står bag diskriminationen.
- I omkring en femtedel af de situationer, der er oplevet som diskrimination, er det dog personer, som den diskriminerede kender (lærere, kolleger, naboer osv.), der står bag diskriminationen.

Diskrimineret – hvor?

- Diskrimination på arbejdspladsen er muligvis i tilbagegang. Vi

konstaterer et fald i forhold til 2009, men p.g.a. de moderate baser er faldet ikke stort nok til, at vi kan være helt sikre på dets eksistens.

- Diskrimination på arbejdspladsen er stadig den hyppigste form for diskrimination for de etniske danskere, men for indvandrere/efterkommere sker de fleste tilfælde af diskrimination i det offentlige rum eks. i den kollektive trafik, på gaden etc.

Diskrimination – hvordan?

- Den hyppigst nævnte form, både blandt de etniske danskere og blandt indvandrere/efterkommere, er tilråb samt det at føle sig ignoreret eller overset.

Diskrimineret – anmeldt?

- Størstedelen af de der har følt sig diskrimineret (93-98%) svarer nej til at de har anmeldt oplevelsen eller de hændelser, som de har oplevet som diskrimination, til politiet.
- Når vi spørger, hvorfor man ikke har anmeldt hændelsen, er det hyppigst forekommende svar "Ikke alvorligt/ikke nødvendigt". Der spores dog en vis afmagt i forhold til at inddrage politiet, idet 17% af de etniske danskere, der har følt sig diskrimineret svarer, at politiet ikke kan eller ikke vil gøre noget ved det. Det tilsvarende tal blandt indvandrere/efterkommere er 27%

Diskrimineret – søgt hjælp?

- 13% af de etniske danskere og 7% af indvandrere/efterkommere svarer, at de i forbindelse med oplevet diskrimination har søgt hjælp.

Diskrimination generelt

- I begge etniske grupper er der en del flere der mener, at diskrimination forekommer 'i høj grad' eller 'i nogen grad' end 'i mindre grad' eller 'slet ikke'.
- Kun hhv. 9 og 14% svarer dog at København 'i høj grad' er en by, hvor diskrimination forekommer.

Detailresultater

Diskriminationsfølelse

I forbindelse med afdækningen af omfanget af diskrimination i Københavns Kommune er det blevet belyst, hvorledes den oplevede diskrimination er blandt københavnere – dels blandt de etniske danskere og dels blandt københavnere med anden etnisk baggrund end dansk.

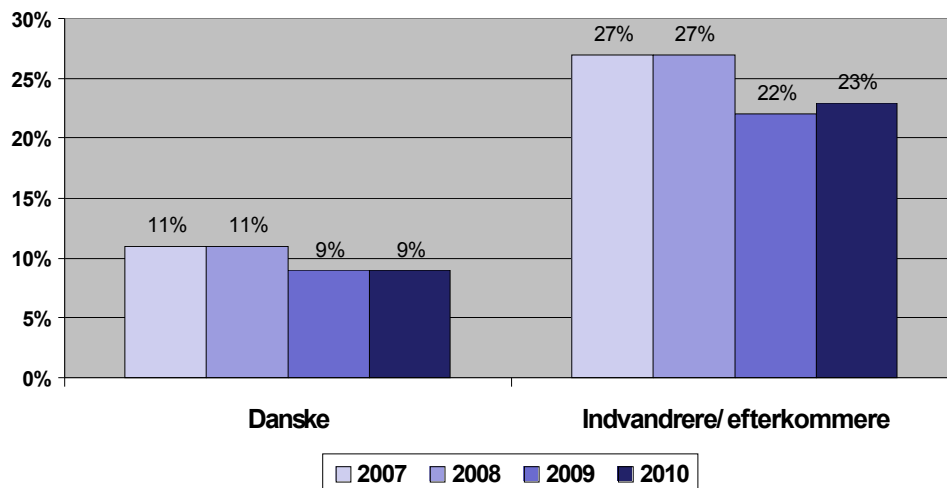
Der blev spurgt direkte til om respondenterne havde følt sig diskrimineret indenfor det seneste år.

- "Har du indenfor det sidste år følt dig diskrimineret på grund af dit køn, din alder, religion, dit udseende, din etniske oprindelse eller andet?"

Hvis dette spørgsmål blev besvaret med ja, blev der spurgt ind til, hvor ofte borgerne havde følt sig diskrimineret, af hvem de følte sig diskrimineret, hvor det var sket, hvordan det var sket, om de efterfølgende havde anmeldt det og om de havde søgt hjælp. I alt havde 341 respondenter (16% af alle) oplevet diskrimination.

Over de fire år, hvor disse målinger har været gennemført, ses følgende udvikling:

Udvikling i andelen, der har følt sig diskrimineret

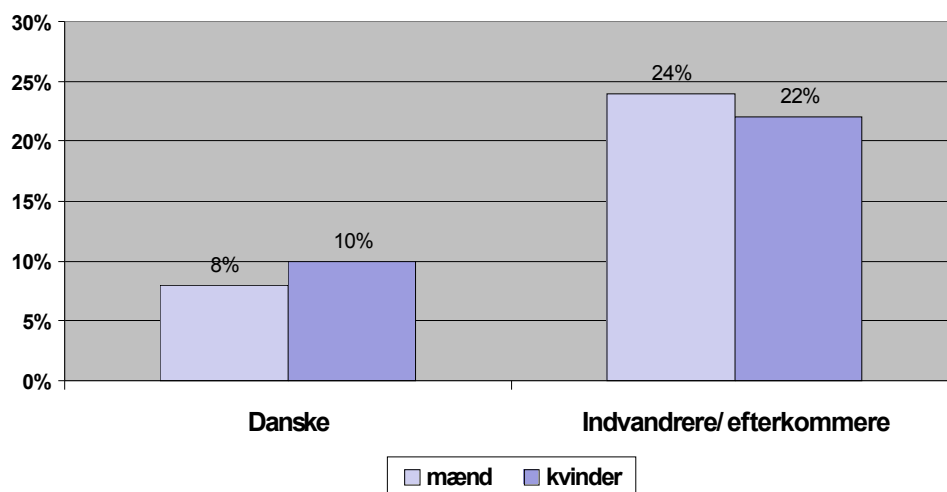
De etniske danskere ligger, som det ses på et uændret niveau i forhold til 2009, og det enkelte procentpoint, som gruppen af indvandrere/efterkommere stiger, kan heller ikke udlægges som at oplevelsen af diskrimination i denne gruppe er steget (der skal en ændring på mindst 4 procentpoints til, for at vi med statistisk sikkerhed kan påvise, at tilstandene har ændret sig).

Det må konkluderes, at gruppen af indvandrere/efterkommere i dag oplever mindre diskrimination end tilfældet var i 2007-2008.

Kønnets betydning for diskrimination

Betragterne man kønnets betydning for diskrimination, er forskellene er ikke statistisk signifikante, men vi har tidligere år set en tendens, så der er et vist belæg for at tro, at mens det blandt etniske danskere er lidt hyppigere, at kvinder har følt sig diskrimineret, så er det lige modsat i blandt indvandrere/efterkommere.

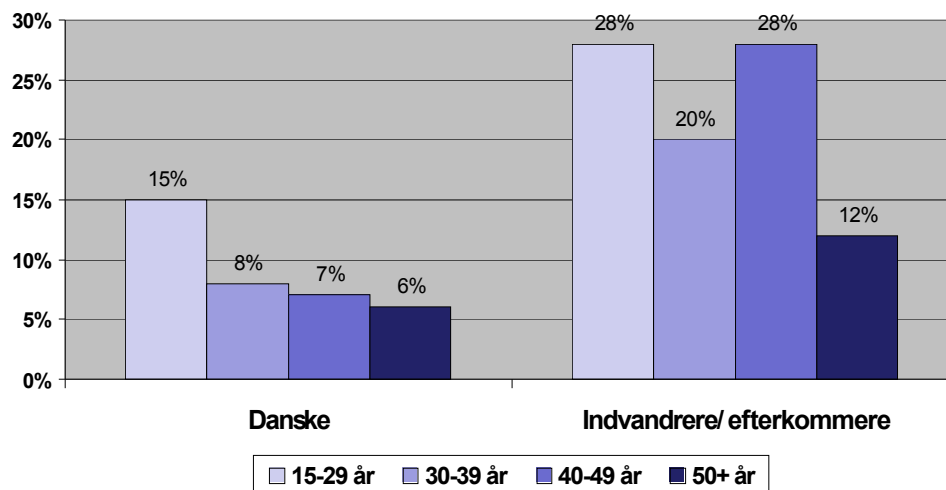
Kønnsforskelle på andelen, der har følt sig diskrimineret

Alderens indvirkning på oplevelsen af diskrimination

Fordelingen blandt indvandrere/efterkommeres i fht. aldersgrupperne antyder, at det ikke i sig selv er alderen, der er afgørende for, om man har følt sig diskrimineret eller ej, mens det er plausibelt, at det blandt de etniske danskere først og fremmest er de yngre, der har følt sig diskrimineret.

Oplevet diskrimination efter alder

Bopæls betydning for diskriminationen

Antallet af interview med personer, der bor i de såkaldt udsatte eller belastede områder er beskedent, og resultaterne er derfor usikre, men modsat hvad vi fandt i 2008 og 2009 ses det i år, at relativt flere fra disse områder i år føler, at de har været udsat for diskrimination.

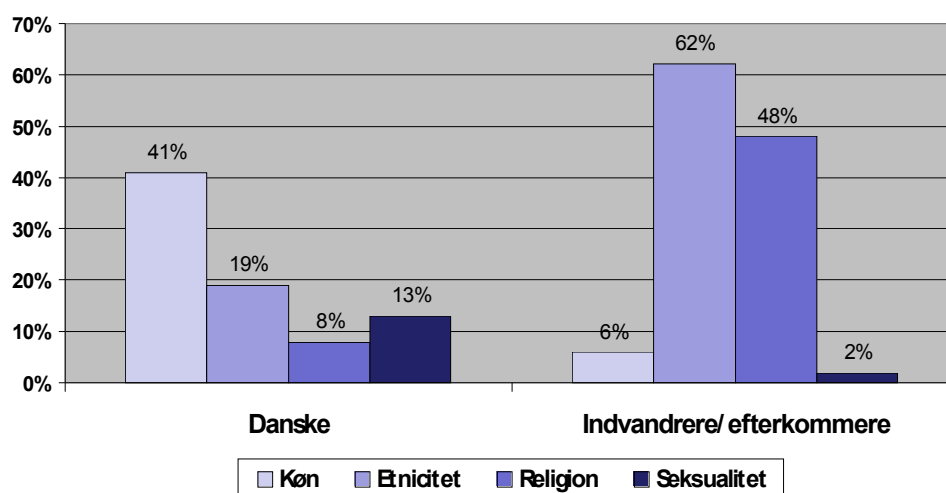
Diskrimination – hvor ofte?

For begge etniske grupper gælder det, at hvis man har følt sig diskrimineret, så har man typisk oplevet det 2-5 gange, hvor andre har oplevet det 10 gange eller mere – indenfor det seneste år. Faktisk er det kun ca. hver sjette, der kun har været ude for en enkelt hændelse.

Diskrimination – Hvorfor?

Etnicitet og religion er, som det fremgår af nedenstående, de to helt dominerende temaer blandt indvandrere/efterkommere, hvor kønsdiskriminering er den hyppigst nævnte årsag blandt de etnisk danske danskere. Hele 62% af de etnisk danske kvinder, der har følt sig diskrimineret nævner, at der var tale om kønsdiskriminering.

De fire hyppigst nævnte årsager til diskrimination

Diskrimination – af hvem?

På spørgsmålet om hvem respondenterne føler sig diskrimineret af får vi mange forskellige svar, så på detaljeret niveau er det ikke muligt at udpege "synderne".

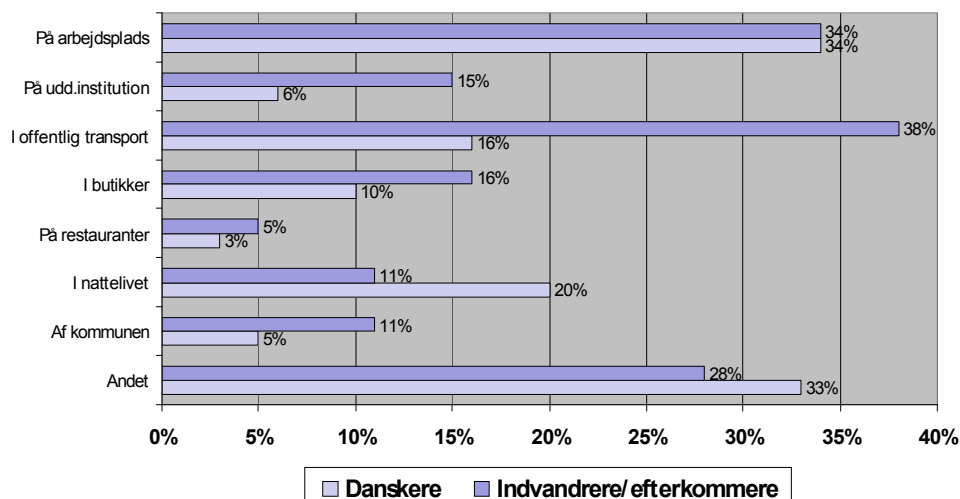
En grov opdeling i, om der er tale om folk man må formodes at kende (ex. kolleger, medstuderende, naboer) eller om fremmede (ex. folk på gaden, folk i bussen, dørmænd, fulde mennesker) viser dog – og det gælder i nogenlunde samme grad for etniske danskere som for indvandrere/efterkommere – at der i ca. tre fjerdedele af tilfældene er tale om fremmede. I ca. hvert femte tilfælde er der tale om personer, som man må formode at borgeren kender, mens de sidste procent ikke rigtig kan redegøre herfor, eller deres svar ikke rigtig kan indplaceres i denne systematik.

En opsummering af samtlige svar findes i tabelform i bilag.

Diskrimination – hvor?

I forhold til 2009 er der for begge etniske grupper muligvis tale om et fald i diskrimination på arbejdspladsen (resultatet er dog ikke signifikant i statistisk forstand), og blandt indvandrere/efterkommere er det hyppigste svar i år, at diskriminationen har fundet sted i offentlige transportmidler.

Hvor har du følt dig diskrimineret?

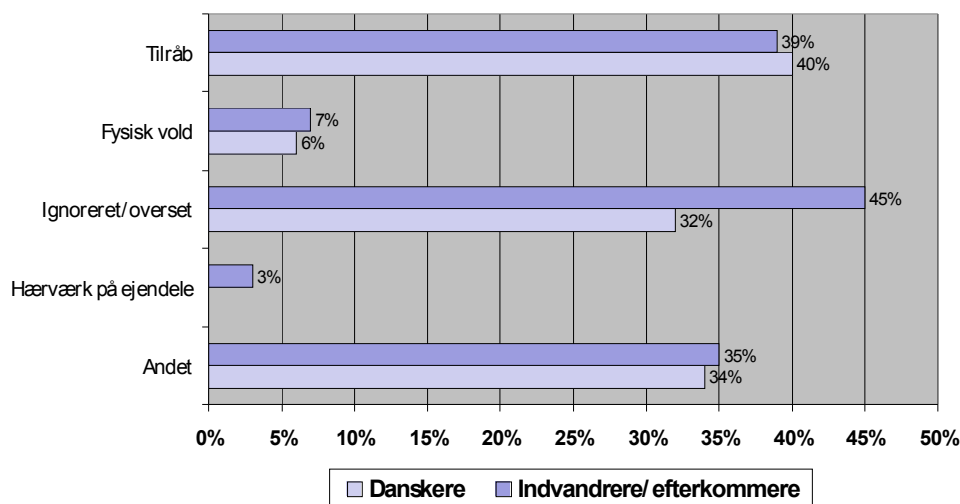
Det bemærkes, at når der ses bort fra diskrimination på arbejdspladsen og i nattelivet, så ligger diskrimination blandt indvandrere/efterkommere for næsten alle andre områder på omkring det dobbelte niveau i forhold til de etniske danskere. Dette kan teknisk set kun lade sig gøre, fordi den gennemsnitlige etniske dansker, der har følt sig diskrimineret, har angivet 1,3 forskellige steder, mens gruppen af indvandrere/efterkommere har angivet 1,6 forskellige.

Et hyppigt forekommende svar, der ligger i 'andet'-kategorien er 'på gaden'.

Diskrimination – hvordan?

Ingen form for diskrimination kan betegnes som harmløs, men som det fremgår af nedenstående figur er der i mange tilfælde tale om, at man har følt sig ignoreret eller overset, eller at andre er kommet med tilråb. Svarene i 'andet' er listet i bilag, og om end der findes nogle svar om jobafslag, nægtet adgang, spytteri, mobning og andet, som de fleste nok vil føle er meget groft, går de fleste at svarene også i denne kategori dog på ting som eks. dumme bemærkninger, blikke og fordomme.

Hvordan er du blevet diskrimineret?

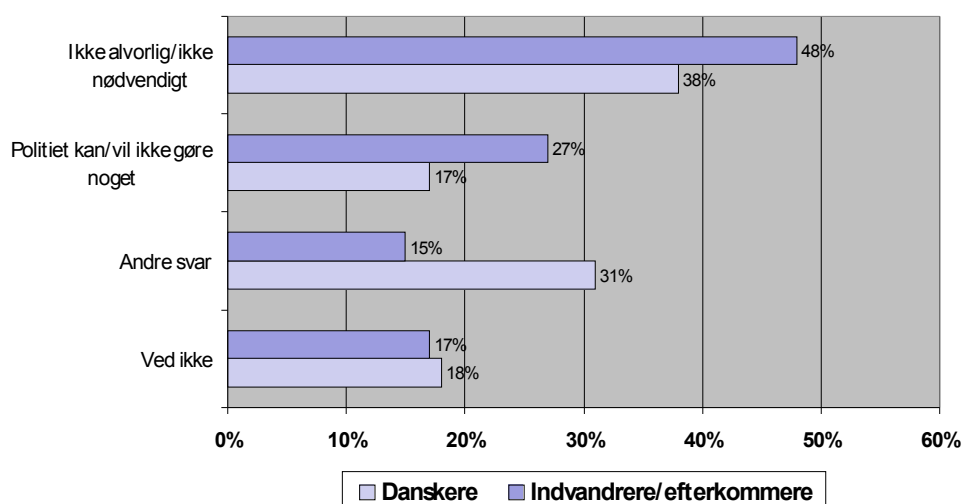
Diskrimination – anmeldt hændelse(r)?

På spørgsmålet om respondenterne har anmeldt en eller flere oplevede diskriminationshændelser til politiet svarer 98% af de etniske danskere og 93% af indvandrere/efterkommere nej.

Når respondenterne bliver bedt om at fortælle hvorfor de ikke har anmeldt hændelsen til politiet, er de oftest nævnte begrundelser 'sagen var ikke alvorlig' (8%), 'det var ikke nødvendigt' (11%), 'ikke en stor sag' (10%). En del begrundelser går dog også på, at det ikke nytter noget og at politiet ikke kan/vil gøre noget ved det.

Begrundelserne kan sammenfattes til følgende:

Hvorfor har du ikke anmeldt sagen?

Set i dette perspektiv spores der en vis afmagt ifht. at inddrage politiet, ikke mindst blandt indvandrere/efterkommere, men da størstedelen af tilfældene er foregået i det offentlige rum af ukendte gerningsmænd og verbalt, dvs. uden bevismateriale af nogen art, kan det være svært at se, hvordan en inddragelse af politiet skulle være mulig.

De relativ høje tal på figurens øverste svarmulighed antyder, at en ret stor del af diskriminationstilfældene af dem, det er gået ud over, opleves som småting eller bagateller.

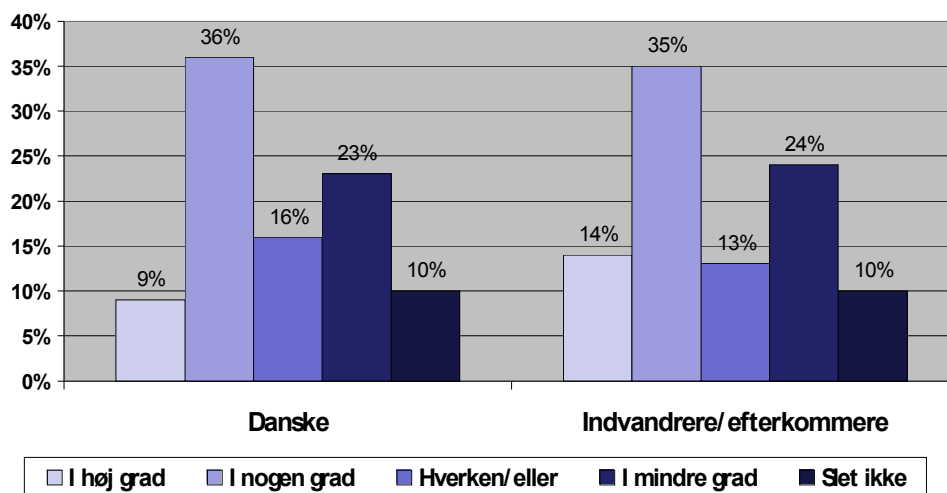
Diskrimination – søgt hjælp?

Da de, der har oplevet at blive diskrimineret, bliver spurgt, om de har søgt hjælp, svarer 87% af de etniske danskere og 93% af indvandrere/efterkommere 'nej'.

Andelen af de, der har søgt hjælp er så lille, at det ikke er muligt at sige noget om disse på et generelt plan, men det ser ud til at fagforeninger for de etniske danskere spiller en vis rolle, mens kolleger, familie og venner mere benyttes af indvandrere/efterkommere.

Generel opfattelse af omfanget af diskrimination

I hvor høj grad oplever du, at der er diskrimination i København

Dette spørgsmål er i år stillet til alle undersøgelsens deltagere, og som det ses af figuren er der i begge etniske grupper en del flere der mener, at diskrimination forekommer 'i høj grad' eller 'i nogen grad' end at det kun forekommer 'i mindre grad' eller 'slet ikke'. Dog viser de henholdsvis 9% og 14% af 'i høj grad', at København ikke af det store flertal opfattes som et udpræget diskriminerende samfund.

Jo flere gange man føler, at man har været udsat for diskrimination, i desto højere grad finder man, at der er diskrimination i København.

En sammenligning med 2009-målingen tyder ikke på, at der er sket noget skred i opfattelsen af i hvilken grad der forekommer diskrimination i København.

Bilag

H

Metode ved interview med indvandrere /efterkommere

Catinét's metode til at gennemføre undersøgelser blandt flygtninge og indvandrere afviger fra den traditionelle måde at gennemføre den slags undersøgelser. Dette gør sig gældende både hvad angår interviewmetode, stikprøvesammensætning og operationalisering.

Modersmålsbaserede interview og interviewteknik

Datagrundlaget bliver indhentet gennem telefoninterview. Interviewene udføres af personer der behersker sprog på tolkeniveau. Respondenterne kan således selv vælge om interviewet skal gennemføres på dansk eller på modersmålet. Muligheden for at gennemføre interviewet på modersmålet sikrer undersøgelsen større validitet.

Dette forklares bl.a. ved at udover at skabe en tættere intensitet og fortrolighed blandt interviewer og respondent, elimineres eventuelle sprogbarrierer. Det vil sige at vi opnår en højere tillidsgrad og at respondenter med svage danskundskaber også bliver hørt.

Catinét arbejder meget med uddannelsen af interviewerne, både med det rent tekniske indenfor demografi men i lige så høj grad interviewteknik der skal eliminere eventuelle følelsesmæssige barrierer, der kunne have negativ indflydelse på opnåelsesfrekvensen.

Alle disse parametre er essentielle i undersøgelser, hvor respondenterne tilhører en minoritet i Danmark, og skal svare på personlige spørgsmål som f.eks. fritidsaktiviteter, oplevet diskrimination, helbred og ensomhed.

Operationalisering og begrebsafklaring - også danske statsborgere:

Andre undersøgelser, som beskæftiger sig med integrationsspørgsmål, skelner normalt mellem indvandrere og danskere ved at sondre mellem "danske statsborgere" og "udenlandske statsborgere". Ud fra en statistisk betragtning er dette en traditionel måde at operationalisere på. Imidlertid udelukker statsborgerskabs-kriteriet muligheden for at gennemføre studier af personer, der har en fortid som udenlandske statsborgere i Danmark. Derfor er personer opregnet under et bestemt oprindelsesland på baggrund af egne

oplysninger. Denne metodes store fordel er at den fanger nogle forhold der ikke kan belyses gennem officiel statistik¹. Det betyder, at denne metode også får fat i personer, der kan siges at være nået længere i integrationsprocessen og står i stærk kontrast til undersøgelser, der kun baserer sig på statistiske kørsler fra CPR-registret på oplysninger om statsborgerskab.

Repræsentation

Repræsentativiteten er et vigtigt element i enhver kvantitativ undersøgelse. Når undersøgelsen netop drejer sig om en relativ lille gruppe af den danske befolkning som flygtninge og indvandrere, kræver selve sampleudvælgelsen stor opmærksomhed. Ved at indhente statistiske data om universets sammensætning, opnås der en repræsentativ sammensætning af vores sample. Catinéts CATI²-styringssystem sikrer, at der inden for de enkelte undergrupper er repræsentativitet på forskellige yderlige demografiske baggrundsvariable. Altså matcher sammensætningen blandt vores respondenter sammensætningen i det undersøgte område som sådan, hvad angår køn, alder og de forskellige etniske gruppers andele. Også denne proces er blevet styrket gennem flere års forberedende arbejde.

Sampling

Respondenterne bliver tilfældigt udvalgt på baggrund af ca. 600 relevante for-mellem- og efternavne for hver nationalitet i TDCs centrale telefonregister³. Catinéts navnegenererings-materiale øges for hver interviewrunde. Derudover er der siden 1998 screenet på Catinéts øvrige undersøgelser baseret på tilfældigt genererede telefonnumre. Personerne er således blevet kontaktet telefonisk. For at sikre størst mulig spredning på type husstandsmedlemmer, er der spurgt efter den person i husstanden som sidst havde haft fødselsdag.

¹ Danmarks Statistik er dog siden 1991 begyndt at publicere tal baseret på forældres fødested.

² Computer Assisted Telephone Interviewing

³ Typiske navne fra de befolkningsgrupper der skulle indgå i undersøgelsen er blevet valgt ud som en bruttopulje, herefter er der foretaget et repræsentativt udvalg i forhold til modtaget særkørsel fra Danmarks Statistik baseret på køn, alder og geografi.

Spørgeguide

DISKRIMINATION

Sp. 12: Har du indenfor DET SIDSTE ÅR følt dig diskrimineret på grund af dit køn, din alder, religion, dit udseende, din etniske oprindelse eller andet?

- 1: Ja
- 2: Nej => gå til spørgsmål 13
- 3: ved ikke => gå til spørgsmål 13

Hvis ja i sp. 12

12a: Hvor mange gange har du indenfor det seneste år følt dig diskrimineret på grund af dit køn, din alder, religion, dit udseende, din etniske oprindelse eller andet?

Int: Læs op

- 1: 1 gang
- 2: 2-5 gange
- 3: 6-10 gange
- 4: Mere end 10 gange

Hvis ja i sp. 12

Sp. 12aa Hvorfor er du blevet diskrimineret? (Multi)

Int: Læs op, flere svar mulige

- 1: Køn
- 2: etnicitet
- 3: Religion
- 4: Seksualitet
- 5: Handikap
- 6: Politisk tilhørsforhold
- 7: Økonomiske forhold
- 8: Andet. Notér

Hvis ja i sp. 12

Sp. 12b: Hvem har du følt dig diskrimineret af? Tænk på det værste tilfælde af diskrimination, som du har været udsat for indenfor det

sidste år

(noter svaret) _____

Hvis ja i sp. 12

Sp. 12c: Hvor har du følt dig diskrimineret?

Int: Læs op, flere svar mulige

- 1: Arbejdspladsen
- 2: Uddannelsesinstitution
- 3: Offentlige transportmidler
- 4: Butikker
- 5: Restauranter
- 6: I nattelivet
- 7: I kontakt med kommunen eks. ved besøg i jobcenter, borgerservice, som ansat etc.
- 8: Andet. Notér

Hvis ja i sp. 12

Sp. 12d. Hvordan er du blevet diskrimineret?

Int: Læs op, flere svar mulige

- 1: Tilråb
- 2: Fysisk vold
- 3: Ignoreret/bevidst overset
- 4: Hærværk på ejendom/ejendele
- 5: Andet. Notér.

Hvis ja i sp. 12

Sp. 12e. Har du anmeldt en eller flere diskriminationshændelser til politiet?

- 1: Ja => gå til sp. 12g
- 2: Nej

12f. Hvorfor har du ikke anmeldt det til politiet?

(noter svaret) _____

12g. Har du søgt hjælp hos

Int: Læs op, flere svar mulige

- 1: en interesseorganisation

- 2: en retshjælpsorganisation
- 3: Borgerrådgiveren
- 4: en fagforening
- 5: Andre. Notér
- 6: Har ikke søgt hjælp

12h. I det følgende vil jeg gerne høre om din generelle opfattelse af omfanget af diskrimination i København. Dvs. ikke om hvorvidt du som borger selv har følt dig diskrimineret.

I hvor høj grad oplever du, at der er diskrimination i København?

- 1: I høj grad
- 2: I nogen grad
- 3: Hverken/eller
- 4: I mindre grad
- 5: Slet ikke
- 6: Ved ikke